

Natura 2000 gebied 4 – Duinen Terschelling

(Zie leeswijzer)

Kenschets

Natura 2000 Landschap:	Duinen
Status:	Habitatrichtlijn + Vogelrichtlijn
Site code:	NL2003059 + NL9802001
Beschermd natuurmonument:	Boschplaat SN
Beheerder:	Staatsbosbeheer, Rijkswaterstaat, particulieren
Provincie:	Friesland
Gemeente:	Terschelling
Oppervlakte:	5.017 ha

Gebiedsbeschrijving

De Duinen van Terschelling behoren, net als Vlieland, tot de meest kalkarme duingebieden van de Waddeneilanden. Er komen dan ook vooral uitgestrekte droge duingraslanden en heidebegroeiingen voor, met daarin vele bijzondere soorten korstmossen, mossen en hogere planten. De daartussen gelegen duinvalleien vertonen een scala aan variatie, van open water tot knobbiesbegroeiingen en zure berkenbossen. Het westelijk deel van het duingebied, de Noordvaarder, is echter jong en kent daardoor nog gedeelten die kalkhoudend zijn met daaraan gekoppeld gradiënten naar ontkalkte gedeelten. Er is een goed ontwikkeld en natuurlijk duinsysteem aanwezig met floristisch rijke duinhellingen, primaire valleien met aan de randen korte gradiënten van droog-nat, zoet-zout en zuur-basisch en zeer veel pioniersituaties. In het gebied zijn dan ook alle typerende duinvalleivegetaties aanwezig. Ten zuidoosten hiervan ligt het groene strand, met een duinbeek. Daar is, vanwege het voorkomen van gradiënten van nat naar droog, een grote diversiteit aan plantensoorten aanwezig. Hier is tevens sprake van zo'n sterke voeding van grondwater vanuit de Noordvaarder dat lokaal veenvormende vegetaties tot ontwikkeling komen. Hetzelfde fenomeen doet zich voor ter hoogte van de Kooibosjes in de binnenduintrand waar een sterke kwel vanuit het aangrenzende duinmassief de sturende factor is. Ten noorden van De Boschplaat (behorend tot Natura 2000 gebied Waddenzee) ligt een duingebied waar het zand vrij kan stuiven en waar per saldo kustafslag plaatsvindt. Het gebied omvat ook enige boscomplexen die bestaan uit aangeplant naald- en loofbos en spontane opslag.

Begrenzing

Het Natura 2000-gebied beslaat een oppervlakte van 3.969 ha, waarvan 476 ha uitsluitend Habitatrichtlijngebied betreft. Het overgrote deel van het gebied is zowel Vogelrichtlijngebied als Habitatrichtlijngebied. Deze cijfers betreffen bruto-oppervlakten omdat bij de berekening geen rekening is gehouden met niet op de kaart, tekstueel uitgesloten delen.

Het in hoofdstuk 2 genoemde (voormalige) beschermde natuurmonument Boschplaat valt voor een deel binnen de begrenzing van Duinen Terschelling (617 ha). Het overgrote deel van het natuurmonument ligt binnen het Natura 2000-gebied Waddenzee en een ander deel in Noordzeekustzone.

De begrenzingen van het Vogelrichtlijngebied en van het Habitatrichtlijngebied (zoals aangemeld) zijn op de kaart op enkele technische punten verbeterd:

- Verharde openbare wegen en bebouwing aan de rand van het gebied zijn zo veel mogelijk buiten de begrenzing gebracht.

- De begrenzing is waar mogelijk gelegd langs topografisch herkenbare lijnen, zoals wegen, perceelscheidingen en de overgang van kwelder naar duin.
- Onlogische verschillen (< 25 ha) tussen Vogel- en Habitatrichtlijngebied zijn opgeheven door de meest ruime grens aan te houden.

Overige wijzigingen van meer dan 1 ha worden in de volgende alinea's toegelicht.

De begrenzing van het Vogel- en Habitatrichtlijngebied is als volgt gewijzigd:

- Ten westen van Hotel Paal 8 in West aan Zee is een strook duinterrein toegevoegd (2,6 ha);
- Aan de oostzijde van West aan Zee is de grens op de (kadastrale) erfpachtgrens gelegd (uitbreiding 1,0 ha);
- De Dwarsdijk en aangrenzend parkeerterrein bij Oosterend zijn aan het gebied onttrokken omdat ze geen deel uitmaken van het leefgebied van de betrokken (vogel)soorten, er geen habitattypen voorkomen en verder voor de instandhouding van het gebied geen betekenis toekomt;
- Ter hoogte van Baaiduinen zijn enkele percelen langs de Duinweg toegevoegd ten behoeve van de ontwikkeling van vochtige duinvalleien (H2190). Het fietspad langs de duinrand is omgelegd om deze ontwikkeling mogelijk te maken. Het betreft gronden van Staatsbosbeheer.
- Ten noorden van het zwembad bij West-Terschelling is een meer logische en herkenbare grensverloop gevolgd (paden); de grens liep vrij willekeurig door het open duin (uitbreiding 4,0 ha, SBB-eigendom).

De begrenzing van het Habitatrichtlijngebied is als volgt gewijzigd:

- Doodemanskisten ten westen van de bebouwing van West-Terschelling is aan het gebied onttrokken. Dit terrein heeft een parkachtig karakter waarvan een woning (Rijksmonument) en vijver (in gebruik als ijsbaan) deel uitmaken. Er komen geen habitatwaarden voor;
- Uitloper van met naaldbos beboste duinen ten noorden van de bebouwing van West-Terschelling (21 ha);
- Het strand is overgeheveld naar de Noordzeekustzone (overeenkomstig de Vogelrichtlijn-begrenzing). Dit in analogie met de begrenzing van de Waddenzee (incl. kwelders, zandplaten en stranden).

Natura 2000 database

Habitattypen

Code	Habitattype
H1310	Zilte pionierbegroeiingen
H1330	Schorren en zilte graslanden
H2110	Embryonale duinen
H2120	Witte duinen
H2130	Grijze duinen
H2140	Duinheiden met kraaihei
H2160	Duindoornstruwelen
H2170	Kruipwilgstruwelen
H2180	Duinbossen
H2190	Vochtige duinvalleien

Habitatrichtlijnsoorten

Soortnr	Soort
H1831	Drijvende waterweegbree
H1903	Groenknolorchis

Vogelrichtlijnsoorten

Soortnr.	Soort
A081	Bruine kiekendief - b
A082	Blauwe kiekendief - b
A195	Dwergstern - b

A222 Velduil - b

Voorstel voor toevoegen aan de database:

H6230 Heischrale graslanden ¹
 H7140 Overgangs- en trilvenen ¹
 A004 Dodaars - b ⁶
 A137 Bontbekplevier - b ⁷
 A138 Strandplevier - b ⁷
 A275 Paapje - b ⁶
 A277 Tapuit - b ⁶
 A295 Rietzanger - b ⁶

Voorstel voor verwijdering uit de database:

H1014 Nauwe korfslak ¹⁶
 A001 Roodkeelduiker - n ²⁵
 A021 Roerdomp - b ²⁰
 A034 Lepelaar - b ²⁰
 A062 Topper - n ²⁵
 A063 Eider - n ²⁵
 A065 Zwarte zee-eend - n ²⁵
 A119 Porseleinhoen - b ²⁰
 A132 Kluut - b ²⁰
 A141 Zilverplevier - n ²⁵
 A143 Kanoet - n ²⁵
 A149 Bonte strandloper - n ²⁵
 A157 Rosse grutto - n ²⁵
 A176 Zwartkopmeeuw - b ²⁰
 A183 Kleine mantelmeeuw - b ²⁰
 A193 Visdief - b ²⁰
 A194 Noordse stern - b ²⁰
 A338 Grauwe klauwier - b ²⁰

Kernopgaven

- 2.01 **Witte duinen en embryonale duinen:** Ruimte voor natuurlijke verstuiving: witte duinen H2120 en embryonale duinen H2110 o.m. van belang als habitat voor kleine mantelmeeuw A183, dwergstern A195, bontbekplevier A137 en strandplevier A138.
- 2.02 **Grijze duinen:** Uitbreiding en herstel kwaliteit van grijze duinen *H2130, ook als habitat van tapuit A277, velduil A222 en blauwe kiekendief A082, door tegengaan vergrassing en verstruweling.
- 2.03 **Duinheiden:** Behoud oppervlakte en kwaliteit duinheiden met kraaihei *H2140 en duinheiden met struikhei *H2150.
- 2.05 **Open vochtige duinvalleien (inclusief vochtige duinbossen):** Behoud oppervlakte en herstel kwaliteit van vochtige duinvalleien (*kalkrijk*) H2190_B. Behoud vochtige duinvalleien H2190 als habitat van roerdomp A021, lepelaar A034, blauwe kiekendief A082, velduil A222, noordse woelmuis *H1340, nauwe korfslak H1014 en groenknolorchis H1903 (vergroting oppervlakte is vrijwel overal gedaan). Op Terschelling en Schiermonnikoog meer ruimte voor duinbossen (*vochtig*) H2180_B.
- 2.08 **Gradiënt binnenduintrand:** Herstel hydrologie/vochtgradiënt duinbossen (*binnenduintrand*) H2180_C, heischrale graslanden *H6230 en blauwgraslanden H6410 (Schouwen, Texel, Terschelling, Schiermonnikoog, langs vastelandskust én Goerree en Voorne). Op Texel mede t.b.v. noordse woelmuis *H1340.

Instandhoudingsdoelen

Algemene doelen

Behoud van de bijdrage van het Natura 2000 gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie.

Behoud van de bijdrage van het Natura 2000 gebied aan de ecologische samenhang van het Natura 2000 netwerk zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie.

Behoud en waar nodig herstel van de ruimtelijke samenhang met de omgeving ten behoeve van de duurzame instandhouding van de in Nederland voorkomende natuurlijke habitats en soorten.

Behoud en waar nodig herstel van de natuurlijke kenmerken en van de samenhang van de ecologische structuur en functies van het gehele gebied voor alle habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.

Behoud of herstel van gebiedsspecifieke ecologische vereisten voor de duurzame instandhouding van de habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.

Habitattypen

H1310 Eenjarige pioniersvegetaties van slik- en zandgebieden met *Salicornia* spp. en andere zoutminnende planten

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit.

Toelichting Het habitatype zilte pionierbegroeiingen is momenteel in goede kwaliteit aanwezig over voldoende oppervlakte op strandvlaktes en groene stranden in de vorm van zowel zilte pionierbegroeiingen, *zeekraal* (subtype A) als zilte pionierbegroeiingen, *zeevetmuur* (subtype B). Er is geen doelstelling voor uitbreiding oppervlakte in het Waddengebied.

H1330 Atlantische schorren (*Glauco-Puccinellietalia maritimae*)

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit schorren en zilte graslanden, *buitendijks* (subtype A).

Toelichting Het habitatype schorren en zilte graslanden, *buitendijks* (subtype A) is momenteel in goede kwaliteit aanwezig over voldoende oppervlakte op strandvlaktes en groene stranden. Er is geen doelstelling voor uitbreiding oppervlakte in het Waddengebied.

H2110 Embryonale wandelende duinen

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit.

Toelichting Het habitatype embryonale duinen is momenteel in goede kwaliteit en over voldoende oppervlakte aanwezig. Behoud van de oppervlakte geldt binnen de (sterke) natuurlijke fluctuaties, en kan gebeuren door behoud van het dynamische landschap met dit habitatype, in de Cupido's Polder. Gezien de afbakening in de begrenzing tussen de Waddeneilanden en Waddenzee of Noordzeekustzone is het areaal op de Waddeneilanden niet zeer groot. Het betreft een habitatype waarvan de exacte locatie en de oppervlakte jaarlijks sterk kunnen wisselen ten gevolge van erosie- en sedimentatieprocessen.

H2120 Wandelende duinen op de strandwal met *Ammophila arenaria* ("witte duinen")

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit.

Toelichting Het habitatype witte duinen is momenteel in goede kwaliteit en over voldoende oppervlakte aanwezig. Behoud van de kwaliteit (verstuing) in de zeereep is tevens van belang voor herstel van de kwaliteit van achtergelegen duingraslanden, kwelders en duinvalleien. Gezien de afbakening in de begrenzing tussen de Waddeneilanden en Waddenzee of Noordzeekustzone is het areaal op de Waddeneilanden relatief groot. Het betreft een habitatype waarvan de exacte locatie en de oppervlakte jaarlijks sterk kunnen wijzigen ten gevolge van erosie- en sedimentatieprocessen.

- H2130 *Vastgelegde kustduinen met kruidvegetatie ("grijze duinen")**
 Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit grijze duinen, *kalkarm* (subtype B) en grijze duinen, *heischraal* (subtype C).
 Toelichting Het habitatype komt voor in de vorm van grijze duinen, *kalkarm* (subtype B) en *heischraal* (subtype C). Door de grote oppervlakte grijze duinen, *kalkarm* (subtype B) levert het gebied een zeer grote bijdrage. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is echter ook voor dit gebied een verbeteropgave geformuleerd. Voor grijze duinen, *heischraal* (subtype C), waarvoor de bijdrage van het gebied minder groot is, liggen de mogelijkheden van het gebied vooral in kwaliteitsverbetering.
- H2140 *Vastgelegde ontkalkte duinen met *Empetrum nigrum***
 Doel Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit.
 Toelichting De habitatypen duinheiden met kraaihei, *vochtig* (subtype A) en duinheiden met kraaihei, *droog* (subtype B) zijn in een zeer groot oppervlakte aanwezig. Het gebied levert een zeer grote bijdrage aan het landelijke doel voor het habitatype. Kwaliteitsverbetering is als doel geformuleerd wegens de opgetreden achteruitgang van jonge, korstmosrijke stadia.
- H2160 Duinen met *Hippophaë rhamnoides***
 Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit.
 Toelichting Het habitatype duindoornstruwelen is momenteel in goede kwaliteit over slechts een klein oppervlakte aanwezig. Uitbreiding van dit habitatype kan een bedreiging vormen voor onder meer habitatype H2130 grijze duinen
- H2170 Duinen met *Salix repens ssp. argentea (Salicion arenariae)***
 Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit. Enige achteruitgang in oppervlakte ten gunste van habitatype H2190 vochtige duinvalleien is toegestaan.
 Toelichting Het habitatype kruipwilgstruwelen is momenteel in goede kwaliteit en over voldoende oppervlakte aanwezig, veelal in mozaïek met andere duinvalleibegroeiingen van habitatype H2190 vochtige duinvalleien.
- H2180 Beboste duinen van het Atlantische, continentale en boreale kustgebied**
 Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit duinbossen, *droog* (subtype A) en duinbossen, *vochtig* (subtype B).
 Toelichting Voor beide subtypen van het habitatype duinbossen zijn op Terschelling goede mogelijkheden voor uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit aanwezig. Op termijn kan het gebied daarom een zeer grote bijdrage leveren aan het landelijke doel voor duinbossen, *droog* (subtype A) en duinbossen, *vochtig* (subtype B).
- H2190 Vochtige duinvalleien**
 Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit vochtige duinvalleien, *open water* (subtype A) en vochtige duinvalleien, *ontkalkt* (subtype C), uitbreiding oppervlakte en behoud kwaliteit vochtige duinvalleien, *kalkrijk* (subtype B), behoud oppervlakte en kwaliteit vochtige duinvalleien, *hoge moerasplanten* (subtype D).
 Toelichting Het habitatype vochtige duinvalleien is momenteel in goede kwaliteit aanwezig op een geringe oppervlakte. Er zijn grote uitbreidingsmogelijkheden voor vochtige duinvalleien, *open water* (subtype A) waardoor het gebied in de toekomst een zeer grote bijdrage aan het landelijke doel voor dit subtype kan leveren. Ook zijn er goede herstellmogelijkheden vochtige duinvalleien, *kalkrijk* (subtype B) aanwezig. Door de goede kwaliteit van dit subtype en het grote oppervlakte van vochtige duinvalleien, *ontkalkt* (subtype C) levert het gebied een zeer grote bijdrage aan het landelijke doel voor deze subtypen. Vochtige duinvalleien, *hoge moerasplanten* (subtype D) komt in goede tot matige kwaliteit voor.

H6230 ***Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa)**
 Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.
 Toelichting In de binnenduintrand komt momenteel plaatselijk het habitattype heischrale graslanden voor. Er zijn lokaal mogelijkheden voor uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit van dit habitattype dat landelijk een zeer ongunstige staat van instandhouding heeft.

H7140 **Overgangs- en trilvenen**
 Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit overgangs- en trilvenen, *trilvenen* (subtype A) en overgangs- en trilvenen, *veenmosrietlanden* (subtype B).
 Toelichting Het habitattype overgangs- en trilvenen ontwikkelt zich momenteel aan de binnenduintrand. Het betreft zowel overgangs- en trilvenen, *trilvenen* (subtype A) als overgangs- en trilvenen, *veenmosrietlanden* (subtype B). Bij verder herstel van de binnenduintrand zijn er goede potenties voor kleinschalige uitbreiding en verbetering van de kwaliteit. Terschelling is een van de weinige duingebieden waar dit habitattype voorkomt.

Soorten

H1831 **Drijvende waterweegbree**
 Doel Behoud omvang en kwaliteit biotoop voor behoud populatie.
 Toelichting Behoud van de enige populatie van drijvende waterweegbree op de Waddeneilanden is van belang met het oog op behoud van het verspreidingsgebied van de soort in ons land.

H1903 **Groenknolorchis**
 Doel Behoud omvang en kwaliteit biotoop voor behoud populatie.
 Toelichting: De groenknolorchis is momenteel in een levensvatbare populatie aanwezig op de Noordvaarder. Voor duurzaam behoud zijn telkens opnieuw jonge successiestadia van habitattype H2190 vochtige duinvalleien noodzakelijk.

Broedvogels

A004 **Dodaars**
 Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 20 paren.
 Toelichting Van oudsher is de dodaars een schaarse broedvogel van kleinschalige wateren. Inventarisatie gegevens zijn schaars. Maximaal werden 22 paren geteld in 2001. Gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding is behoud voldoende. Het gebied heeft voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.

A081 **Bruine kiekendief**
 Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 40 paren.
 Toelichting Na de hervestiging als regelmatige broedvogel in de vochtige duinvalleien van Terschelling in de 80-er jaren is de populatie bruine kiekendieven geleidelijk toegenomen tot 63 paren in 1996. Daarna is een lichte afname opgetreden met gemiddeld 44 paren in de periode 1999-2003 (maximaal 46 paren in 2002). Gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding is behoud voldoende. Het gebied heeft voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.

A082 **Blauwe kiekendief**
 Doel Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 40 paren.
 Toelichting Na vestiging in open duinen van Terschelling in de 40-er jaren is de populatie blauwe kiekendieven geleidelijk toegenomen tot boven de 50 paren in begin 90-er jaren (maximaal 51 in 1994). Vervolgens is een afname opgetreden tot gemiddeld 31 paren in de periode 1999-2003 (minimum 23 paren in 2003). Momenteel is Terschelling het

belangrijkste broedgebied in Nederland. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is als doel uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied geformuleerd. Het gebied levert voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.

A137 Bontbekplevier

Doel Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van tenminste 10 paren.

Toelichting Vermoedelijk was alleen aan het eind van de 50-er jaren een sleutelpopulatie bontbekplevieren aanwezig. Doorgaans bleef het aantal paren in latere jaren daaronder met als maxima 16 paren in 1995 en 1998. In de periode 1999-2003 fluctueerde het aantal paren tussen 0 en 20 (gemiddeld 8 paren). Belangrijkste potenties bieden (schelpen)stranden op de Noordvaarder. Elders op het eiland komen ook nog enkele paren tot broeden. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is als doel uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied geformuleerd. Het gebied kan onvoldoende draagkracht leveren voor een sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio Waddengebied ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

A138 Strandplevier

Doel Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van tenminste 10 paren.

Toelichting De strandplevier is van oudsher een geregelde broedvogel van (schelpen)stranden met maxima in de 60-er jaren met meer dan 50 paren, waarna een afname optrad met in het begin van de 80-er jaren nog circa 20 paren. De afname heeft zich daarna doorgezet en in de periode 1999-2003 broedden jaarlijks 7-11 paren. Eén van de broedgebieden in dit Natura 2000 gebied is de Boschplaat. De Noordvaarder biedt de belangrijkste potenties binnen het gebied. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is als doel uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied geformuleerd. Het gebied kan onvoldoende draagkracht leveren voor een sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio Waddengebied ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

A195 Dwergstern

Doel Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 20 paren.

Toelichting De dwergstern als broedvogel kwam in de periode 1999-2002 voor met 0-20 paren (gemiddeld 8). Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is als doel uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied geformuleerd. Het gebied kan voldoende draagkracht gaan leveren voor een sleutelpopulatie.

A222 Velduil

Doel Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 10 paren.

Toelichting Van oorsprong is de velduil een schaarse broedvogel van het open duin met de hoogste aantallen in de 80-er en begin 90-er jaren; maximaal 19 paren in 1989. Daarna heeft een duidelijke afname plaatsgevonden en in de periode 1999-2003 fluctueerden de aantallen tussen 1 en 12 paren. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is als doel uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied geformuleerd. Het gebied levert onvoldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio Waddengebied ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

A275 Paapje

- Doel** Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 25 paren.
- Toelichting** Het paapje is een talrijke broedvogel van vochtige duinvalleien halverwege de vorige eeuw: met meer dan 100 paren eind 50-er jaren. Daarna heeft een sterke afname plaatsgevonden, met in 1990 25 paren tot het mogelijk ontbreken van de soort in 2003. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is als doel uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied geformuleerd. Het gebied levert onvoldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio Waddengebied ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

A277 Tapuit

- Doel** Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 100 paren.
- Toelichting** De tapuit is van oudsher een algemene broedvogel van het open duin met een maximum in begin 80-er jaren (maximaal 195 paren in 1982). Daarna is de stand sterk afgenomen via 114 paren in 1995 naar 41 paren in 2001 en 40 in 2002. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is als doel uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied geformuleerd. Het gebied kan voldoende draagkracht gaan leveren voor een sleutelpopulatie.

A295 Rietzanger

- Doel** Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 120 paren.
- Toelichting** De rietzanger is vermoedelijk pas broedvogel in natte duinvalleien vanaf halverwege de vorige eeuw. In de 80-er jaren werd het gewenste niveau voor een sleutelpopulatie voor het eerst overschreden (bijvoorbeeld 1982 120 paren). Voor de periode 1999-2003 wordt het gemiddeld aantal paren geschat op 120. De soort verkeert landelijk in een matig ongunstige staat van instandhouding. Het gebied heeft voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.

Complementaire doelen**Soorten****H1042 Gevlekte witsnuitlibel**

- Doel** Uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor vestiging populatie.
- Toelichting** De gevlekte witsnuitlibel heeft een zeer ongunstige staat van instandhouding door het tekort aan gebieden en de landelijk te geringe populatiegrootte. Vestiging van een populatie in het gebied is nodig voor het realiseren van een landelijk gunstige staat van instandhouding. De soort breidt zich momenteel uit in de duinen, zodat de verwachting is dat het doel op termijn gerealiseerd kan worden.

Synopsis

<i>Habitattypen</i>	<i>Staat van instandhouding</i>	<i>Relatieve bijdrage.</i>	<i>Doelstelling oppervlakte</i>	<i>Doelstelling kwaliteit</i>
H1310_A Zilte pionierbegroeiingen (<i>zeekraal</i>)	-	+	=	=
H1310_B Zilte pionierbegroeiingen (<i>zeevetmuur</i>)	+	+	=	=
H1330_A Schorren en zilte graslanden (<i>buitendijks</i>)	-	-	=	=
H2110 Embryonale duinen	+	+	=	=
H2120 Witte duinen	-	+	=	=
H2130_B Grijs duinen (<i>kalkarm</i>)	--	++	>	>
H2130_C Grijs duinen (<i>heischraal</i>)	--	-	>	>
H2140_A Duinheiden met kraaihei (<i>vochtig</i>)	-	++	=	>
H2140_B Duinheiden met kraaihei (<i>droog</i>)	-	++	=	>
H2160 Duindoornstruwelen	+	-	=	=
H2170 Kruipwilgstruwelen	+	+	= (<)	=
H2180_A Duinbossen (<i>droog</i>)	+	+	>	>
H2180_B Duinbossen (<i>vochtig</i>)	-	+	>	>
H2190_A Vochtige duinvalleien (<i>open water</i>)	-	+	>	>
H2190_B Vochtige duinvalleien (<i>kalkrijk</i>)	-	++	>	=
H2190_C Vochtige duinvalleien (<i>ontkalkt</i>)	-	++	>	>
H2190_D Vochtige duinvalleien (<i>hoge moerasplanten</i>)	-	+	=	=
H6230 Heischrale graslanden	--	-	>	>
H7140_A Overgangs- en trilvenen (<i>trilvenen</i>)	--	-	>	>
H7140_B Overgangs- en trilvenen (<i>veenmosrietlanden</i>)	-	+	>	>

<i>Soorten</i>	<i>Staat van instandhouding</i>	<i>Relatieve bijdrage.</i>	<i>Doelstelling leefgebied</i>	<i>Doelstelling populatie</i>
H1831 Drijvende waterweegbree	-	-	=	=
H1903 Groenknolorchis	--	++	=	=

<i>Broedvogelsoorten</i>	<i>Staat van instandhouding</i>	<i>Relatieve bijdrage.</i>	<i>Doelstelling leefgebied</i>	<i>Doelstelling populatie</i>
A004 Dodaars	+	-	=	=
A081 Bruine kiekendief	+	+	=	=
A082 Blauwe kiekendief	--	++	>	>
A137 Bontbekplevier	--	-	>	>
A138 Strandplevier	--	+	>	>
A195 Dwergstern	--	-	>	>
A222 Velduil	--	++	>	>
A275 Paapje	--	-	>	>
A277 Tapuit	--	+	>	>
A295 Rietzanger	-	-	=	=

¹ Op basis van recente informatie blijkt het habitattype thans voor te komen in het gebied.

⁶ Herstel van een technische fout in database 2004.

⁷ Soort toegevoegd vanwege herbegrenzing tussen Natura 2000 gebieden.

¹⁶ Op basis van recente informatie blijkt de soort niet voor te komen binnen de (huidige) begrenzing van het Natura 2000 gebied of het gebied kan onvoldoende bijdrage leveren.

²⁰ Soort vervalt t.g.v. herbegrenzing binnen Natura 2000.

²⁵ Soort vervalt t.g.v. herbegrenzing binnen Natura 2000.